Ce ne scrie un student bătut dela Iași

Cerând noi dela Iași lămuriri sigure asupra celor întâmplate cu studenții în grădina dnei Ghica, căci voim ca cetitorii „Libertății“ să știe bine și adevărat ce s’a întâmplat acolo, — un student dintre cei bătuți ne scrie următoarele, ca unul ce le-a văzut pe toate, ba le-a și probat pe pielea sa proprie:

Iași, 10 Iunie, 1924

Dle Redactor!

Mai mulți elevi de Liceu, cari stau și ei cu sufletul alăturea de studențimea universitară, și cari își au și ei organizația (închegarea, întovărășirea) lor, zisă: „Frăția de Cruce“, s’au adunat în seara de 30 Maiu în grădina d-nei Ghica, pentru a uda răsadurile puse și straturile sămănate acolo, spre a fi de folos studenților cari vor a-și zidi „Casa“ lor.

Pentru a doua zi dimineața (spre 31 Maiu) ne-am înțeles cu d. Corneliu Zelea-Codreanu, care se afla aci, supraveghind îngrijirea grădinei și lucrând cu băeții în rând, — ca să ne adunăm de dimineață. La ora 4, când e ziuă, s’au adunat studenți dela cele 4 Căminuri, cari erau la rând pe această zi, ca să se împartă în 2 echipe (cete), una care să plece la Ungheni, la făcut de cărămizi, alta la pus de legume într’o grădină pe care ne-a dăruit’o dl Maior Ambrozie. Pe la 4 și jumătate erau de față studenți și elevi de Liceu (cari și ei ajută la lucru aci în grădină), ca la 80 de inși.

Ne-am pus în rânduri, iar Cornel Z. Codreanu a făcut strigarea (că la noi totul e rînduit militărește) ca să vadă cine e de față și cine lipsește, Pănă să mai vină cei ce lipseau încă, a început a ne vorbi de frumuseța Asociaţiilor studenţeşti şi apoi de lucrul nostru cu cărămizile. După ora 5, iacă la gardul din fundul grădinii o arătare care se sgâia la noi… Corneliu ne spune:

„Să știți că primim vizită!.. şi vorbi mai departe de ce mai avem de făcut la cărămizi.

De-odată iată răsar din mai multe părți jandarmi în grădină, pe care o înconjoară de tot. Iar peste câteva minute iaca prefectul de poliție Manciu (vânătorul de Studenţi), urmat de toţi polițiștii şi de un pluton de jandarmi, toţi cu armele încărcate întinse spre noi și cu degetele pe trăgace, vin şi strigă: Mânile sus! (cum se strigă dușmanului în război, ca să se dee prins!).

Noi, deși uimiți şi cuprinși de fiori, am stat liniștiți, cu mânile în jos, unde erau. Poliţiştii se reped la noi şi ne scot cu puterea mânile din buzunare, să ni le ridice în sus…

In învălmăşala asta, pe când vre-o 2 poliţişti prinseseră pe Cornel Codrean şi-l țineau de mâni, un agent al lui Manciu, reuşeşte să vâre lui Codreanu în sân o hârtie pe care era făcut planul casei lui Manciu, ba-i vâră şi un revolver!, pe care tot el le scoate repede ca să arate că aci se clocea un „complot“ (țăsătură cu gânduri negre), împotriva locuinței Poliţaiului. I le-a dus, ca mare „cucerire“, lui Manciu, care te aştepta la 4—5 pași numai departe… Codreanu e târât acolo deoparte și ținut de poliţişti, până ce alții îl pălmuiau de vedea tot case în văzduh. E dus apoi între baionetele alor 10 jandarmi și după ei toată ceata de studenți, împrejmuiţi cu jandarmi și poliţişti.

Ajunşi la Prefectura Poliţiei, Codreanu e dus legat, între soldaţi, și închis într’o cameră, unde el şi Dzeu știe ce-a mai pățit.

Noi celălalți, ajunși la Poliţie, suntem duşi unu câte unu în cabinetul (cancelaria) lui Manciu, unde erau pregătite dinainte mijloace de chinuire a noastră: de pod atârnau 2 lanțuri cu tainic rost. Până la Poliţai, treceai printr’un șir de vre-o 20 sergenți, cari, cum intrai pe ușă, te luau pe întrecere la pumni şi palme!, — încât când ajungeai la Manciu, te năpădise sângele pe gură şi pe nas! Acesta te aștepta desbrăcat de haină, şi doi inşi ținându-te drept ca lumănarea, erai pălmuit de însuși capul poliţiei din Iași, Manciu, până cădeai jos; unuia i-a spar timpanul din ureche de-a rămas surd de-o ureche (fiu de colonel). Atunci te stropeau cu apă rece, căreia-i ziceau „aghiazmă“ (apa sfinţită)… După ce-ţi veneai în ori, te lega cu picioarele’n sus de lanţurile cele atârnate în tavan (pod) şi, desculțat,

te bătea în tălpi si pe unde nimerea, până vineţeai! Şi toate acestea se petreceau sub ochii şi a doi ofițeri din armata română: Căpitan Velciu şi Locotenent Tomida!

mesi e iei initia a cocă eritia aopari iata

Când zbirul poruncea „lăsaţi-l”, erai dus foarte repede de 2 agenți într’o cameră (odaie) dosnică, de unde nu auziai decât gemete şi vaete!…

Așa au păţit aproape toți câți se aflau acolo, cel puțin eu ştiu şi scriu ce-am păţit eu

Cornel Codreanu (despre care aflu că, la rândul său, a fost ținut de 4 inşi până ce Manciu îl pălmuia şi lovea grozav!), — a fost ținut închis până Luni, când a fost dat în samă la Parchet (Procuratură) spre tragere în judecată ca făuritor de „complot“ împotriva lui Manciu.

Judecătorul de instrucţie ascultându-l, şi nici Manciu neputând să-i arate nici un ortac de complot, — l’a lăsat îndată liber, spunând tuturor că aci „nu poate fi vorbă de complot“ câtă vreme i se aduce înainte un singur om; „complot“ e când mai mulţi inşi se însoțesc pentru vre-o faptă rea.

A urmat o mare adunare de protestare împotriva barbariei lui Manciu şi a uneltelor lui. Au vorbit dnii: Prof. Cuza, Prof. Șumuleanu, avocat Bacaloglu, adv. Nellu Ionescu, General Tarnovschi, Ion Zelea Codreanu. Poliţia a fost huiduită şi aruncată cu petri pentru purtarea ei urită.

Vor fi dați în judecată toți schingiuitorii studenţimei.

*

Scrisosrea spune aşa de mult, că nu mai avem ce mai adăuga dn partea noastră. Doar că ne e rușine că pot fi azi în ţara noastră astfel de slugitori chiar ai poliţiei!…

Libertatea, 22 iunie 1924

1924